

Rousseau, P. Forgeot, A. Urbain: Sur la formation des anticorps à la suite des injections de Malleine — Ann. Pasteur 12, 1921. 3) Cytryński W.: Reakcja wżazania dopelniaacza przy nosaciznie koni — dySSERTacja, Wroclaw, 1947. 4) Drogaschewsky K.: Über Gewöhnung an Mallein Arch. f. Veterinärwiss. H. 2, 1912. 5) Hupbauer A., Lugomer V.: Beobachtungen bei subcutan malleinisierten Pferden — Veterin. Archiv 7, 1937. 6) Kessler R. A., Hardenberg J. G.: The effect of the intradermal mallein test on subsequent complement fixation tests for glanders — J. of. Am. Vet. Med. Assoc. Bd. 57 — dostępne w streszczeniu w Jhresber. d. Vet. Medizin, 1923. 7) Klimmer M.: Seuchenlehre d. landwirtschaftlichen Nutztiere 1925. 8) Kolakow J. E.: Weterynaryjna Mikrobiologia 1952. 9) Kranich: Die Erkennung gesunder subcutan malleinisierten Pferde bei der Blutuntersuchung — Ztschr. f. Vet. Med. Jhrg. 27, H. 12, 1915. 10) Marcis A.: Über den Einfluss der subcutan Malleinprobe auf die diagnostischen Blutuntersuchungen beim Rotz — Berl. Tierärztl. Wsch. 35, 1913. 11) Reinhardt R.: Beobachtungen über den Einfluss des Malleins auf dem Ausfall der übrigen diagnostischen Methoden bei gesunden Pferden — Ztschr. f. Inf. Krankh. d. Haust. Bd. XIII, 1913. 12) Szymanowski Z., Ber. A.: Zarys mikrobiologii szczególowej chorób człowieka i zwierząt, Tom I, Warszawa 1949.

СТЕХЛИК З., ЗАЖИЦКИ Я.

ВЛИЯНИЕ ПРЕДШЕСТВУЮЩИХ ОФТАЛМОМАЛЛЕИНИЗАЦИЙ НА ПОЯВЛЕНИЕ КОМПЛЕМЕНТ-СВЯЗЫВАЮЩИХ АНТИТЕЛ У ЛОШАДЕЙ, ПОДВЕРГНУТЫХ ИНТРАДЕРМОПАЛЬПЕБРАЛЬНОЙ ИЛИ ПОДКОЖНОЙ МАЛЛЕИНИЗАЦИИ

У 32 военных лошадей, ежегодно в течение многих лет маллеинизированных методом глазной маллеинизации, произвели интрадермопальпебральную и подкожную маллеинизацию, а потом ежедневно в течение 16–19 дней исследовали кровь на сеп при помощи реакции связывания комплемента (РСК).

Получены следующие результаты:

1. Офтальмомаллеинизация, применяемая в течение длительного времени, вызывает привыкание к маллеину, которое выражается уменьшением или даже полным отсутствием антител РСК после подкожной и интрадермопальпебральной маллеинизации.
2. Степень привыкания к маллеину оказалась значительно выше у лошадей, которые были подвержены офтальмомаллеинизации в течение более продолжительного времени.

STEHLIK Z., ZARZYCKI J.

THE EFFECT OF THE OPHTHALMIC MALLEINIZATION ON THE RESULTS OF COMPLEMENT FIXATION TEST IN HORSES EXAMINED INTRADERMO-PALPEBRALLY AND SUBCUTANEOUSLY WITH MALLEIN

Summary

32 military horses, which were tested ophthalmically with mallein twice a year for period of several years, were subsequently submitted to the intradermo-palpebral and subcutaneous mallein test. The blood of these horses was then examined for glanders in complement fixation test during the period of 16–18 days. The following results were obtained: 1) The ophthalmic mallein test used for a long period of time induced an adaptation of horses for mallein. This adaptation resulted in diminishing or complete lack of antibodies for mallein antigen, after carrying out the subcutaneous and intradermo-palpebral mallein test. 2) The degree of adaptation for mallein was greater in horses submitted for a long period of time to the ophthalmic mallein test.

FELIKS ANCZYKOWSKI, PELAGIA MURAT i BARBARA GRYZOWA

Brucelozza u drobiu. IIIa. W sprawie współaglutynacji pałeczki *Brucella* i *S. pullorum**

Z Zakładu Chorób Bydła Instytutu Weterynarii w Puławach
Kierownik: Doc. dr F. ANCZYKOWSKI
oraz z Zakładu Rozpoznawczego Instytutu Wet. w Puławach
Kierownik: Doc. dr E. GRYZ

Sprawa ujednostajnienia metod rozpoznawania brucelozy w laboratorium i w terenie jest przedmiotem zainteresowania w skali międzynarodowej. Znajduje to wyraz także w piśmiennictwie rodzimym. Jednakowoż wypełnienie istniejących luk, oraz konkretne opracowanie gotowego schematu dla praktyki, schematu który czyniłby zadość współczesnym wymogom w dość swoistym problemie kompleksowym, jaki stanowi brucelozza, nie jest rzeczą łatwą a wymagającą czasu. Zwłaszcza dotyczy to gatunków zwierząt, które w gospodarstwach opanowanych omawianą zarazą nie były brane dotychczas pod uwagę z reguły, co obniżało efektywność walki z brucelozą i maskowało całkiem pokaźne stra-

ty ekonomiczne. Niniejsza praca dotyczy drobiu, który, jak wykazały badania Anczykowskiego, a także Kamińskiej i Prokopeczki, podlegał zarażeniu w Polsce pał. *Brucella*, i w środowisku gospodarstwa przedstawiał pewne, aczkolwiek nie zasadnicze, źródło zarazy. W świetle współczesnych wymogów w walce z brucelozą nie może być pomijane takie źródło zarazy zarówno w rozpoznawaniu, w zwalczaniu, jak i w zapobieganiu, jeśli ma nie pójść na marne mozolna praca epizootologa, i jeśli taka walka ma być opłacalna.

Nawiązując do uprzedniej publikacji Anczykowskiego, postanowiono zebrać odpowiednie dane na materiale terenowym, które zezwoliłyby na pewniejsze skonkretyzowanie stanowiska, czy w populacjach fermowych opanowanych

*) Praca w oryginale została przekazana do opublikowania w Roczn. N. Rol. Ser. E.

niejednokrotnie przez brucelozę, białą biegunkę piskląt, lub przez obie wymienione zarazy równocześnie, można uważać miano aglutynacyjne z zawiesiną *Brucella* lub *S. pullorum* za specyficzne, czy też należy się liczyć ze współaglutynacją, jakby to wynikało z doniesień Felsenfelda, O. i jego współpracowników, Shklair'a, I. L. i H. J. Stafsetha, a także Brilla, J. i J. Frenzlowej. Anczykowski, F. jednak przebadał 2086 osobników — młodzieży i kur dorosłych — stanowiących grupy reprezentatywne 26 populacji, i posługując się w analizie rachunkiem statystycznym, nie stwierdził korelacji zbieżnej, pomiędzy mianem *anti-Brucella* i *anti-S. pullorum*.

Przebadano więc 16 grup reprezentatywnych — 2486 osobników — pochodzących z 9 populacji z terenu województwa olsztyńskiego, bydgoskiego, kieleckiego i lubelskiego. Badano zarówno młodzież, jak i kury dorosłe, i poszczególne grupy w różnych porach roku, aby zwiększyć różnorodność badanego materiału.

Nie stwierdzono żadnej korelacji zbieżnej pomiędzy występowaniem miana *anti-Brucella* i *anti-S. pullorum* w populacjach zarażonych pał. *Brucella*, *S. pullorum*, bądź w przypadkach zarażenia mieszanego. W świetle danych z piśmiennictwa trudno jest mimo wszystko wykluczyć, że zbieżność współaglutynacyjna nie istnieje u niektórych osobników, w niektórych fazach białej biegunki piskląt, bądź też w niektórych rejonach naszego kraju. Tego rodzaju korelacja mogła być ujęta uwadze w epizootologicznej analizie wyników.

Terenowe badania poznawcze można uważać w zasadzie za wystarczające. Dla ostatecznego rozstrzygnięcia sprawy specyficzności odczynu aglutynacyjnego u drobiu badanego w kierunku brucelozy i białej biegunki piskląt są nieodzowne dalsze prace dla ustalenia składu antygenowego szczepów *S. pullorum* występujących w Polsce, oraz wpływu mieszanych zarażeń — *S. pullorum* (XII₂) i pał. *Brucella* — na miano rozpoznawcze przy wykrywaniu omawianych zaraz u drobiu w terenie.

D. WOŹNIAK, J. CHWALIBÓG

Gorzów Wlkp.

Przypadki rodentiozy u nutrii

Woj. Zakład Higieny Wet. — Gorzów Wlkp.

Kierownik: J. CHWALIBÓG

Hodowla nutrii jest jedną z najmniej kłopotliwych hodowli zwierząt futerkowych. Schorzenia u tych zwierząt zdarzają się na ogół rzadko. Spośród chorób zakaźnych najgroźniejszymi są paratyfusy i rodentioza.

Rodentioza u nutrii wywołana jest przez pałeczkę gruźlicy rzekomej gryzoni (*pseudotuberculosis rodentium*). Pałeczka ta obficie występuje w przyrodzie. Głównymi roznosicielami jej są prawdopodobnie szczury i myszy. U nutrii zakażenie występuje przeważnie drogą przew. pokarm. po spożyciu zakażonej paszy lub wody. Zwierzęta chore wydalają duże ilości zarazków przyczyniając się do dalszego rozprzestrzeniania choroby.

Przypadki własne

W miesiącu lutym br. jeden z hodowców dostarczył do WZHW padłą, 8-mio tygodniową nutrię, podając, że zwierzę pochodzi z miotu liczącego 7 sztuk, z których jedna zdradza objawy chorobowe, reszta wraz z matką są zdrowe.

W dwa dni później chora sztuka padła i została również dostarczona do WZHW.

W marcu br. z innej hodowli dostarczono padłą 3-tygodniową nutrię, a w maju br. znowu z innej hodowli przesłano padłą 8-tygodniową nutrię podając, że w przeciągu krótkiego czasu padło 5 sztuk młodych nutrii (jeden miot) i matka, która dwa miesiące przed tym została pokąsana w głowę przez szczury. W jakiś czas

wytworzył się w okolicy lewej szczęki guz wielkości kurzego jaja, po czym nutria padła. Pozostałe nutrie w tych hodowlach nie wykazywały zaburzeń w stanie zdrowia.

Zmiany anatomo-patologiczne u wszystkich badanych zwierząt poza małymi odchyleniami, pokrywały się ze sobą. Stwierdzono: wątroba powiększona, przekrwiona, zawierająca liczne, wznoszące się nad powierzchnię i rozsiane w mięszu biało-żółtawe ropno-martwicowe gruzelki, wielkości główki szpilki do ziarna soczewicy. Śledziona nieznacznie obrzękła, przekrwiona. Nerki blade z licznymi guzkami dochodzącymi do wielkości ziarna grochu. W błonie śluzowej jelit cienkich liczne żółtawe gruzelki otoczone obwódką przekrwienia. Błona śluzowa jelit grubych przekrwiona, rozpulchniona. Węzły chłonne krezkowe silnie powiększone, otoczone zgrubiałą torebką zawierającą ropno-martwicową masę. Serce przekrwione. Płuca przekrwione z małymi ogniskami martwicowymi, jednakże nie uformowanymi w gruzelki. U jednej sztuki znaczne powiększenie węzła chłonnego, wypełnionego żółtawą, martwicową masą o budowie warstwowej.

Rozmazy z narządów mięszowych, oraz ognisk martwicowych zabarwiono met. Ziehl-Neelsena i Grama. Prątków kwasoopornych nie stwierdzono, preparaty wykazały drobniutkie gramu-ujemne pałeczki, niekiedy zbliżone